

.....
.....
..... 24 ส.ค. 2555

ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเทคนิคบาติกลายดอกกุหลาบ

โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต
โปรแกรมวิชาศิลปกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของ โปรแกรมวิชาศิลปกรรม

เลข ๗๖๗ ๗๔๖๖๖
วันที่ ๗ มิ.ย. ๒๕๕๕
เลขที่เอกสาร ๗๔๖๖๖
๗๔๖๖๖
๗๔๖๖๖

ผลิตภัณฑ์กระเป่าเทคนิคบาดิกลายดอกกุหลาบ

นั้สร้าห์ อายม

โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต

โปรแกรมวิชาศิลปกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ปีการศึกษา ๒๕๕๔

บทคัดย่อ

โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์ เรื่อง ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเทคนิคบาติกลายดอกกุหลาบ มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบกระเป๋าผู้หญิงจากผ้าบาติกลวดลายดอกกุหลาบ ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าบาติกมีรูปแบบหลากหลายมากขึ้น และเพื่อเพิ่มมูลค่าของผ้าบาติกให้สูงขึ้น

ขั้นตอนดำเนินการมี 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรก การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากเอกสารและผลงานที่เกี่ยวข้องในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าที่ใช้เทคนิคบาติก ศึกษาแฟชั่นกระเป๋าที่กำลังเป็นที่นิยมตามยุคสมัย โดยศึกษาจากหนังสือ อินเทอร์เน็ต ขั้นตอนที่สอง นำข้อมูลที่ได้ศึกษา มาประมวลแล้วออกแบบลวดลายด้วยการสเก็ตซ์ภาพลวดลายดอกกุหลาบในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงออกแบบรูปทรงของกระเป๋าที่มีความน่าสนใจ ออกแบบและจัดวางลวดลายให้มีความสวยงาม น่าสนใจ ขั้นตอนที่สาม สร้างสรรค์ผลงานชิ้นนำเสนอ ตามที่ได้ออกแบบ และเสนอผลงานต่อคณะกรรมการ ขั้นตอนที่สี่ สร้างสรรค์ผลงานจริง และปรับปรุงผลงานตามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา และวิเคราะห์ผล สรุปผลการศึกษา

ผลที่ได้จากการทำโครงการ คือ การดำเนินการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์กระเป๋า ทั้งหมดจำนวน 3 ชุด ซึ่งแต่ละชุดประกอบด้วย กระเป๋าสำหรับทำงานที่มีขนาดใหญ่ กระเป๋าสำหรับโอกาสต่าง ๆ มีขนาดกลาง และกระเป๋าสำหรับใส่สตางค์ มีขนาดเล็ก โดยนำเทคนิคบาติกมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน การออกแบบและจัดวางลวดลายของดอกกุหลาบจัดวางในลวดลายลักษณะต่าง ๆ พร้อมทั้งตกแต่งอุปกรณ์สายสะพายที่มีความน่าสนใจ ผลงานผลิตภัณฑ์กระเป๋าเทคนิคบาติกทั้ง 3 ชิ้น เมื่อผลงานสมบูรณ์ทำให้ผู้ศึกษามีความเข้าใจในการทำงานศิลปะ เกิดทักษะความชำนาญในการทำผ้าบาติกมากขึ้น ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีการวางแผนและมีกระบวนการในการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์

โดย

สาขาวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผลิตภัณฑ์กระเป๋าทecnobaticลายดอกกุหลาบ

นางสาวนิอัสร้าห์ อาย้ม

คณะศิลปกรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภฤกษ์ ทองประยูร

โปรแกรมวิชาศิลปกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา อนุมัติให้
โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลป
ศาสตรบัณฑิต

คณะกรรมการสอบโครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์วรสิทธิ์ มุทเมธา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อ้อยทิพย์ พลศรี)

..... กรรมการ
(อาจารย์จิตตวดี วรศรี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ โชติพงษ์ บุญฤทธิ์)

..... กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์ศศิธร วิศพันธุ์)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์ เรื่อง ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเทคนิคบาติกลายดอกกุหลาบ สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภฤกษ์ ทองประยูร อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน อีกทั้งคณาจารย์ในโปรแกรมวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาทุกท่านที่ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นส่วนประกอบสำคัญ ในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมถึงคณาจารย์ในภาควิชาต่าง ๆ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ความรู้ทุกด้าน ทุกแขนงให้แก่ข้าพเจ้า ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่คอยให้กำลังใจช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการทำโครงการ ขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งเป็นสถานศึกษาและแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และให้โอกาสศึกษาฝึกหัดความรู้ ช่วยสนับสนุนความก้าวหน้าในสายวิชาชีพสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ต่อไป

ท้ายที่สุดขอขอบคุณ พี่ และเพื่อน ๆ ทุกคน รวมถึงล่ามภาษามือ ที่ให้การช่วยเหลือการตลอดระยะเวลาการทำโครงการ

นิธัรธา อายัม

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์.....	2
วิธีดำเนินการ.....	2
ขอบเขต.....	2
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	2
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
ความหมายและความเป็นมาของผ้าบาติก.....	4
ประเภทของผ้าบาติก.....	5
กระบวนการและขั้นตอนการผลิต.....	5
วัสดุอุปกรณ์สำคัญในการทำผ้าบาติก.....	6
การออกแบบลวดลายผ้าบาติก.....	8
หลักการและทฤษฎีสีที่ใช้ในงานบาติก.....	15
ประวัติความเป็นมาของกระเป๋าผู้หญิง.....	18
ลักษณะและที่มาของดอกกุหลาบ.....	20
3 วิธีดำเนินการ	22
การศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐาน.....	22
กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน.....	22
การนำเสนอผลงาน.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
ผลการศึกษาข้อมูลจากเอกสารพื้นฐาน.....	33
ผลการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงาน.....	37
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	41
สรุปผล.....	41
อภิปรายผล.....	41
ข้อเสนอแนะ.....	42
บรรณานุกรม.....	43
ภาคผนวก.....	44
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	45

สารบัญ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แบบวาดเส้นทวกลายของชาวอินเดีย.....	11
2	แบบวาดเส้นทวกลายของชาวอินเดีย.....	11
3	แบบวาดเส้นทวกลายของชาวจีน.....	11
4	แบบวาดเส้นทวกลายของชาวยุโรป.....	12
5	วงจรสี.....	15
6	วงจรสีโครงสีแบบ3เหลี่ยม.....	15
7	วงจรสีโครงสีข้างเคียง.....	16
8	วงจรสีโครงสีแบบ4เหลี่ยม.....	16
9	วงจรสีโครงคู่ตรงข้าง.....	16
10	รูปแบบกระเป่า.....	19
11	รูปดอกกุหลาบ.....	21
12	วัสดุ-อุปกรณ์ในการสเก็ตซ์.....	23
13	กรอบไม้ และผ้าที่ใช้ในการทำ.....	24
14	แสงการต้มเทียนและปากกาเขียนเทียน.....	24
15	น้ำยาเคลือบสี (โซเดียมซลิเกต)และแปรงที่ใช้ทำ.....	25
16	วิธีการจึงผ้าลงบนเฟรม การวิธีการจึงผ้า.....	25
17	ขั้นการเขียนเส้นเทียน.....	26
18	การระบายรูปดอกไม้ (กุหลาบ).....	26
19	การเคลือบน้ำยาโซเดียมซลิเกต.....	27
20	การชักล้างโซเดียมซลิเกต.....	28
21	การต้มเพื่อลวดเทียนออกจากผ้า.....	28
22	การชักตกแต่งผ้าหลังจากเคลือบซลิเกต.....	29
23	การเก็บผ้าแห้ง.....	30
24	อุปกรณ์การตัดเย็บ.....	30

สารบัญ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
25 การสเก็ทและทำคัมแบบด้วยกระดาษ.....	30
26 เย็บกระเป๋า.....	30
27 การรีดคกแต่งผ้าเพื่อความสวยงาม.....	30
28 การสอยเข็มกับด้ายเป็น เย็บได้.....	31
29 การเย็บซิบ.....	31
30 เย็บฟองน้ำและผ้าบาติกให้ลายผ้าด้านหน้าประการกัน.....	31
31 ผลงานสำเร็จ.....	31
32 ผลงานสำเร็จ.....	32
33 งานสเก็ทซ์ผลงานชิ้นที่ 1.....	34
34 งานสเก็ทซ์ผลงานชิ้นที่ 2.....	34
35 งานสเก็ทซ์ผลงานชิ้นที่ 3.....	34
36 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเทคนิคบาติกสาดลายดอกกุหลาบ.....	35
37 กล้องบรรจุภัณฑ์ผลงานชิ้นที่ 1.....	35
38 กล้องบรรจุภัณฑ์ผลงานชิ้นที่ 2.....	36
39 กล้องบรรจุภัณฑ์ผลงานชิ้นที่ 3.....	36
40 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 1.....	37
41 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 2.....	39
42 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 3.....	40

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสถิติประชากรโลกมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ขณะที่จำนวนประชากรของประเทศไทย โดย ศาสตราจารย์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เปิดเผยถึงผลการศึกษาเรื่อง ประชากรชาย-หญิงในประเทศไทยว่า ขณะนี้ข้อมูลการคาดการณ์จำนวนประชากรของสถาบัน มี ประชากรหญิงมากกว่าชายจำนวน 870,000 คน และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี

จากสถิติการเพิ่มขึ้นของประชากรหญิง ทำให้สินค้า และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงมีความสำคัญและจำเป็น นักออกแบบจึงต้องค้นหาความต้องการของผู้หญิง เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่เน้นการออกแบบได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการของผู้หญิงมากขึ้น ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ที่มีความสำคัญและจำเป็นกับผู้หญิงในยุคสมัยใหม่ มีหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็น เสื้อผ้า เครื่องประดับ เครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกายของผู้หญิงเป็นสิ่งสำคัญมาก นอกจากเสื้อผ้าแล้วก็ยังมีกระเป๋าที่เป็นส่วนเสริมให้ผู้หญิงดูดียิ่งขึ้น กระเป๋าเป็นสิ่งสำคัญกับผู้หญิง กว่า 90% ของผู้หญิงต้องมีกระเป๋าแฟชั่นแทบทุกคน สังเกตได้จากสถานที่ต่าง ๆ จะเห็นผู้หญิงส่วนใหญ่ถือกระเป๋า

กระเป๋าผู้หญิงที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการเป่าหิ้ว กระเป๋าถือ กระเป๋าสะตางค์ การออกแบบกระเป๋าผู้หญิงให้เป็นที่นิยมจึงเป็นความท้าทายนักออกแบบเป็นอย่างมาก หากจะดูจากสภาพเศรษฐกิจสังคม ที่ทุกคนต้องระมัดระวังในการใช้จ่ายใช้สอย แล้วความแปรปรวนของสภาพอากาศยังเป็นผลต่อการตัดสินใจในการซื้อผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด รวมถึงการรณรงค์ให้ประชาชนทั่วไป หันมาใช้ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้า กระเป๋าผ้าสำหรับผู้หญิงจึงได้มีการออกแบบและผลิตออกมาจำหน่ายมากยิ่งขึ้น มีการออกแบบหลากหลายตามความต้องการ

กระเป๋าผ้าจึงกลายเป็นที่นิยมของผู้หญิง สามารถตอบสนองความต้องการตลาด และยังเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อออกแบบกระเปาะผู้หญิงจากผ้าบาติกลวดลายดอกกุหลาบ
2. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าบาติกมีรูปแบบหลากหลายมากขึ้น
3. เพื่อเพิ่มมูลค่าของบาติกให้สูงขึ้น

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กระเปาะผู้หญิงและเทคนิคผ้าบาติก
2. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเปาะ การออกแบบลวดลาย และข้อมูลเกี่ยวกับลวดลายดอกกุหลาบ
3. ออกแบบสเก็ตซ์ภาพ ทำผลงานนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
4. ปรับปรุงผลงานตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. สร้างสรรค์ผลงานกระเปาะผู้หญิงลายดอกกุหลาบ จำนวน 3 ชุด
6. นำเสนอผลงานที่สำเร็จและเอกสารความเรียง ต่อคณะกรรมการ

ขอบเขตของงานวิจัย

ศึกษาเรื่องราวของดอกกุหลาบเพื่อนำมาเขียนเป็นลวดลายลงบนผลิตภัณฑ์กระเปาะผู้หญิง โดยใช้เทคนิคบาติก และศึกษารูปแบบของกระเปาะผู้หญิง เพื่อนำมาออกแบบในรูปแบบใหม่ ๆ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. สร้างสรรค์ผลงานผลิตภัณฑ์กระเปาะผู้หญิง โดยนำลวดลายดอกกุหลาบมาใช้เทคนิคบาติก
2. จำนวนชิ้นงาน 1 ชุด ประกอบด้วย กระเปาะสะพาย , กระเปาะใส่เงิน , กระเปาะใส่เครื่องสำอาง
3. นำเสนอชิ้นงานด้วยภาพสเก็ตซ์
4. กระเปาะจำนวน 3 ชุด

นิยามเฉพาะศัพท์เฉพาะ

การออกแบบ หมายถึง การจัดระบบความคิดของมนุษย์โดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ ประสานกับองค์ประกอบของการออกแบบแล้วถ่ายทอดออกมาในรูปแบบที่เหมาะสมสวยงาม
นั่นเอง

การออกแบบลวดลาย หมายถึง การจัดระบบความคิดผ่านกระบวนการสร้างสรรค์เป็นลวดลาย
ต่างๆ โดยอาศัยองค์ประกอบของการออกแบบประยุกต์ให้เข้ากับวัสดุ เทคนิควิธีการ และรูปแบบของ
งานที่จะออกแบบอย่างมีชั้นเชิง (อ้อยทิพย์ พลศรี. 2545:1-2)

บาติก หมายถึง การขีดด้วยรอยหยดของสารกันสีเป็นดวงหรือจุดขนาดต่างๆ การขีดเขียน
ดังกล่าวยังหมายความไปถึงการวาด การเขียนแล้วการระบายสีไปยังพื้นผ้า รวมถึงการเอาสีไปแล้ว
เทคนิคการเคลือบหรือออกการสักรายลายด้วยเทียนหรือขี้ผึ้งแล้วการข้อมสีเข้าด้วยกัน (เอกสรรค์
อังการวัลย์ : 2534.3)

กระเป๋าสะพาย หมายถึง กระเป๋าที่ออกแบบมาเพื่อใช้สะพายด้วยไหล่เป็นหลักแทนการหิ้วทำ
ให้มือเราอิสระพอที่จะทำอย่างอื่นได้

ลวดลายดอกกุหลาบ หมายถึง ลวดลายและดอกกุหลาบสายพันธุ์ต่าง ๆ สายพันธุ์ที่นำมาใช้ใน
การทำโครงการเป็นสายพันธุ์เลื้อย มีลักษณะต้นที่นำมาสร้างสรรค์เป็นลวดลายในผลิตภัณฑ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ผลงานกระเป๋าผ้าผู้หญิงบาติกลายดอกกุหลาบ
2. เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งานบาติกแก่ผู้ที่สนใจต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและผลงานที่เกี่ยวข้อง

โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์ เรื่อง การออกแบบกระเป๋าผู้หญิงจากผ้าบาติกด้วยลวดลายธรรมชาติ ในครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั้งในหนังสือ และทางเว็บไซต์ เป็นต้น และได้รวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ความหมายและความเป็นมาของผ้าบาติก

1.1 บาติก หมายถึง ผ้าที่มีจุดๆ ต่างๆ ซึ่งบางพื้นที่จะเรียกผ้าบาติกสำหรับนำมาบุว่า “ผ้าปาเต๊ะ” ลักษณะพิเศษของผ้าบาติกคือความไม่เหมือนใคร ไม่ซ้ำกัน และเป็นหนึ่งเดียว เพราะผ้าที่ทำเขียนเขียนเหมือนกัน ใช้สีเดียวกัน ระบายสีเหมือนกัน ถ้าพิจารณาอย่างละเอียดแล้ว ผ้าบาติกเหล่านั้นจะไม่เหมือนกัน ในเรื่องน้ำหนักของสีที่ระบายจะไม่เท่ากัน (วารุณี แกล้วกล้า . 2553 : 3)

1.2 บาติก หมายถึง ผ้าบาติก (BATIK) หมายถึง ผ้าย้อมสีชนิดหนึ่งโดยการนำเอาเทคนิคสองอย่างมารวมกันโดยการกันสีด้วยเทียนและการย้อมสีสามารถทำได้โดยนำเทียนไปหลอมเหลวแล้วใช้จันตึง แปรง พู่กัน จุ่มน้ำเทียนเขียนลงบนผ้าในส่วนที่ไม่ต้องการให้สีติดแล้วนำผ้าไปย้อมสี สีย้อมจะติดผ้า เฉพาะส่วนที่เป็นว่างและตามรอยแตกของเทียนส่วนที่ลงเทียนไว้ เทียนจะเป็นตัวกั้นมิให้สีย้อมติดผ้าในบริเวณนั้นจากนั้นนำผ้าไปต้มเพื่อลอกเทียนออกจะได้ผ้าย้อมสีที่มีลวดลายลักษณะแปลกตาไปกว่าผ้าย้อมสีหรือผ้าพิมพ์ทั่วๆ ไปซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของผ้าบาติกที่ไม่ซ้ำแบบใคร(กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.2530 : 2)

1.3 บาติก หมายถึง กระบวนการของการสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมแขนงหนึ่งซึ่งเกิดจากการนำเอาผ้าขาว มากันสีหรือเขียนลวดลายด้วยเทียน จี๋ผึ้ง สารกันสี ก่อนที่จะแต้ม ระบาย หรือย้อมสี ให้เกิดลายประณีตสวยงาม สีสันทันแปลกตาตามความต้องการของผู้ออกแบบเพื่อประโยชน์ในงานผลิตภัณฑ์ต่างๆ (สุภฤกษ์ ทองประยูร 2542 :2)

การออกแบบผ้าบาติกที่เกิดจากการสร้างลวดลายด้วยได้กว่า แม้จะมีการค้นพบลักษณะผ้าบาติกในดินแดนอื่นๆนอกอินโดนีเซียได้กว่ากล่าวถึงวิธีการทำผ้าบาติกในประเทศอินโดนีเซียไว้ว่า มันเป็นงานศิลปะที่ออกแบบมีการพัฒนาให้มีความง่ายและสะดวกขึ้น

2 ประเภทของผ้าบาติก

ผ้าบาติกของอินโดนีเซียในปัจจุบัน ถ้าแบ่งตามเทคนิคการผลิตผ้าบาติก แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ บาติกลายเขียน (Membatik Tulis) บาติกลายพิมพ์ (Membatik Cap)

2.1 บาติกลายเขียน

เป็นบาติกแบบดั้งเดิมและเป็นบาติกชั้นสูง ช่างจะเขียนเทียน โดยการพาดผ้าบนราวไม้ซึ่งทำด้วยไม้ไผ่ชาวอินโดนีเซียเรียกไม้โครงที่พาดวาง "กาวังัน" (Gawangan) และใช้จันตังเขียนลายลงบนผ้าบริเวณใดที่เป็นเส้นรอบนอกก็จะใช้จันตังที่มีเส้นโตซึ่งมีชื่อเรียกว่าจันตังเซเลเคน (Canting Celeken) ใช้จันตังโลรอน (canting Loron) สำหรับเขียนลายเส้นที่เป็นเส้นคู่ และใช้จันตังเตอลอน (Canting Telon) สำหรับเขียนที่มีจุด 3 จุด หรือเส้นขนาน 3 เส้น ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ ในกรณีที่เขียนลายเส้นซ้ำกัน 4 เส้นหรือจุด ก็ใช้จันตังปราปัตตัน (Canting Prapatan) และใช้จันตังลิมัน (Canting Liman) สำหรับเขียนรายละเอียดที่มีเส้น 5 เส้นหรือจุด 5 ถ้าจะเขียนลวดลายที่ต้องการให้มีเส้นซ้ำกันมากกว่าเส้นขึ้นไป นิยมใช้จันตังบายอก (Canting Byok)

2.2 บาติกลายพิมพ์

บาติกลายพิมพ์เป็นลักษณะงานหัตถอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่รัฐบาลอินโดนีเซียได้ปรับปรุงขึ้น เพื่อให้ได้ผลผลิตเป็นจำนวนมาก โดยใช้แม่พิมพ์ที่ทำจากทองแดง อินโดนีเซียไม่นิยมใช้โลหะอื่นในการทำแม่พิมพ์ แม่พิมพ์อันหนึ่งระหว่าง $\frac{1}{2}$ -1 กิโลกรัม การที่แม่พิมพ์มีน้ำหนักมากนับว่าเป็นผลดีต่อการพิมพ์ลายลงบนผ้า เพราะเพียงแต่วางแม่พิมพ์ลงบนผ้าเบาๆ ลวดลายก็จะติดบนผ้าโดยไม่ต้องกดน้ำหนักลงไป

แม่พิมพ์ชุดหนึ่งๆจะประกอบด้วยแม่พิมพ์ 4 ชิ้น ประกอบด้วยแม่พิมพ์ลายเส้น 2 ชิ้นและแม่พิมพ์ปิด ชิ้น ทั้งจะแยกออกเป็นแม่พิมพ์ด้านหน้าและด้านหลัง เมื่อนำไปพิมพ์ก็จะพิมพ์ลายด้านหน้าก่อนต่อจากนั้นจึงพลิกผ้าสำหรับพิมพ์ลวดลายด้านหลัง แม่พิมพ์ด้านหน้าและด้านหลังจะมีลวดลายสลับซ้ายขวา บาติกลายพิมพ์จะใช้เทคนิคนี้ไม่ว่าจะเป็นการพิมพ์ลายทั้งผืนตลอดจนขอบหรือเชิงผ้า

3 กระบวนการและขั้นตอนการผลิต

กระบวนการผลิตบาติกอาจเริ่มจากการเลือกผ้าที่เหมาะสมกับการใช้สีและการใช้งาน การเลือกใช้อุปกรณ์และวัสดุต่างๆ กระบวนการย้อมสีซึ่งแตกต่างกันตามประเภทของสีต่างๆรวมทั้งกระบวนการสุดท้ายในการความสะอาดผ้าและการตกแต่งผ้า

3.1 บาติกลายเขียนย้อมสี

เป็นการทำผ้าบาติกที่ใช้เทคนิคการเขียนเทียนกันสี หรือปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีและเพื่อสร้างรูปแบบลวดลายหลังจากนั้น นำผ้าไปย้อมสีบาติกในการย้อมสามารถทำให้หลากสีได้โดยเริ่มต้นจากการย้อมสีอ่อน เมื่อแช่ผ้าที่ย้อมไว้ตามกำหนดเวลาจะนำผ้าไปซักเพื่อนำกาสิย้อมออก และหากต้องการให้ผ้าบาติกที่ย้อมออกมีหลายสี สามารถทำได้โดยนำผ้าที่ย้อมครั้งแรกที่ตากไว้จนแห้งสนิทมาเขียนลวดลายสั้นเทียนปิดทับลงไปอีกครั้งเมื่อเขียนเทียนเสร็จนำไปย้อมสีเป็นครั้งที่ 2 และใช้เทคนิคเดียวกันในการย้อมสีครั้งต่อไป จนได้ตามการ

3.2 บาติกลายพิมพ์ย้อมสี

ลักษณะบาติกลายพิมพ์ เป็นงานบาติกที่ต้องการผลิตเพื่อให้ได้ผลจำนวน ในระยะเวลาอันสั้น ลักษณะเทคนิคการทำงานคล้ายบาติกลายเขียนย้อมสี แต่จะใช้วิธีการพิมพ์เทียนให้เกิดลวดลายแทนการการเขียนด้วยปากกาหรือกรวยลักษณะของแม่พิมพ์ที่ใช้จะทำด้วยโลหะประเภททองแดง ทองเหลือง สังกะสี ไม้ฉลุหรืออาจจะทำมาจากเชือก แม่พิมพ์ หรือบล็อกพิมพ์ เรียนอีกหนึ่งว่า แคป (Tjap) แม่พิมพ์ที่ทำจากโลหะเป็นแม่พิมพ์คุณภาพดีโดยเฉพาะทองแดง สามารถเก็บความร้อนและน้ำเทียนได้ดีที่สุดและสามารถละลายเย็ดได้มากกว่าหลังจากที่พิมพ์เทียนเรียบร้อยแล้วจะนำผ้าไปย้อมสีตามต้องการการย้อมจะใช้เทคนิคเดียวกับบาติกลายเขียนย้อมสี (ศุภฤกษ์ ทองประยูร: 2542)

4. วัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญในการทำผ้าบาติก

ในการทำบาติก เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์จำเป็นต้องเตรียมให้พร้อมก่อนจะลงมือทำเพราะถ้าขาดวัสดุอุปกรณ์ในขั้นตอนใด อาจทำให้งานที่ได้ดำเนินไปแล้วต้องเสียหายเป็นการสูญเสียโดยเปล่าประโยชน์และควรจะศึกษาวิธีการบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้เหล่านั้นเพื่อให้เครื่องมือเครื่องใช้อยู่ในสภาพใช้การได้ดีมีอายุการใช้งานซึ่งจะเป็นการเป็นการประหยัดต้นทุนในการผลิตด้วยในขณะเดียวกันก็จะสามารถหาทางป้องกันอันตรายที่จะเกิดจากเครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุที่นำมาใช้ในกรรมวิธีการทำผ้าบาติก

เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการทำผ้าบาติกนั้น มีอยู่หลายชนิดทั้งนี้แล้วแต่ว่าจะทำผ้าบาติกประเภทใดจะเป็นบาติกลายเขียน หรือบาติกลายพิมพ์ เครื่องมืออุปกรณ์บางอย่างจำเป็นสำหรับการทำบาติกลายพิมพ์ แต่ไม่จำเป็นต้องใช้ในการทำบาติกลายเขียน เครื่องมืออุปกรณ์ในการทำบาติกมีดังต่อไปนี้

1. จันตึง (Canting และ Tjanting) เป็นเครื่องมือสำหรับใช้เขียนเทียบลงบนผ้า เครื่องมือชนิดนี้ กั้นตั้งแต่สมัยโบราณ จันตึงเหมาะสำหรับจะเขียนเส้นเล็กและรายละเอียดในลวดลายที่ต้องการความ ประณีต จันตึงมีหลายแบบ ได้แก่ รูปแบบยาวรี รูปกลม รูปรองเท้า และรูปทรงกระบอกจันตึงแต่ละ อันประกอบส่วนสำคัญ ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านหรือที่จับ

1.2 ถ้วยหรือกา

1.3 พวยหรือท่อทองที่มีรูปกลวง

การเก็บรักษาจันตึง ควรเก็บโดยการบรรจุในกล่อง หรือกระป๋อง โดยวางให้ด้ามลงข้างล่างพวย อยู่ข้างบน พวยจะได้ไม่หัก ถ้าจันตึงตันให้กับผสมโซดาแอส หรือน้ำสบู่

2. คัมพองัน (Complongan) มีรูปทรงคล้ายกับหวี ใช้ทำลวดลายมีลักษณะเป็นจุดด้วยการจุ่ม เทียนและครอยพิมพ์เทียนลงบนผ้า เมื่อนำไปย้อมลวดลายส่วนนี้จะปรากฏเป็นจุดเล็กๆ เครื่องมือ ชนิดนี้ที่มีด้านทำด้วยโลหะ การเก็บรักษาใช้วางนอน การทำความสะอาดใช้วิธีต้มด้วยน้ำสบู่

3. ปากกาเขียนทองเหลือง เป็นปากกาที่ใช้สำหรับเขียนเทียนที่ต้องการเส้นเทียนขนาดใหญ่ และงานที่ไม่ต้องการความประณีตมากนักลักษณะของปากกาทองเหลืองประกอบด้วย 3 ส่วน คือน

3.1 ปากกาสำหรับเขียนเทียน ทำด้วยทองเหลืองประกบกันมีลักษณะคล้ายปากเปิดปลายมน ภายในปากที่ประกบมีช่องเล็กๆ ให้น้ำเทียนไหลออกมา

3.2 กระเปาะสำหรับเก็บน้ำเทียน ทำด้วยเส้นด้ายพันรอบๆ ซ้อนทับกันเป็นกระเปาะกลม หนา อยู่เหนือบริเวณรอยต่อระหว่างปากเหลืองและด้านจับ

3.3 ด้ามถือ หรือที่จับมีลักษณะเป็นไม้กลึงเป็นด้ามยาว

4. แปรง พู่กัน แปรงและพู่กันที่ใช้งานบาติกสามารถใช้ได้ใน 2 ลักษณะ คือ

4.1 ใช้สำหรับปิดเทียนบริเวณที่ต้องการไม่ให้ติดสีเวลาย้อมหรือระบาย แปรงและพู่กันควร จะมีหลายขนาด เพื่อความเหมาะสมกับการวาดเทียนลงบนผ้า ในงานบาติกลายเขียนควรหลีกเลี่ยงการใช้แปรงระบายเทียน เพราะในที่เทียนร้อน หากจุ่มแปรงลงไปอาจจะทำให้ขนแปรงหลุดลง ไปในเทียน เมื่อใช้จันตึงตักเทียนอาจจะทำให้ท่อพวยจันตึงอุดตันได้จึงเป็นสิ่งที่ควรระมัดระวัง ใน การพิมพ์เทียน ถ้าไม่มีแปรงหรือพู่กันอาจใช้ผ้าพันไม้แทนหรือพู่กัน ได้

4.2 ใช้สำหรับระบายสี โดยอาจใช้เป็นแปรงสำหรับระบายสีพื้นและพู่กันระบายดอก ลวดลายที่ต้องการความประณีต แปรงหรือพู่กันที่ใช้ระบายสีลงบนผ้า ควรใช้แปรงหรือพู่ที่มีขนนุ่ม ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการควบคุมสี

5. กรอบไม้ (Frame) ใช้สำหรับขึงหรือยึดผ้าให้ตึง ใช้สำหรับงานบาติกที่เขียนด้วยมือกรอบไม้ควรทำไม้เนื้ออ่อน มีน้ำหนักเบาสามารถเคลื่อนย้ายได้ง่าย ลักษณะของกรอบไม้ที่ใช้สำหรับขึงผ้าในงานบาติกที่เขียนด้วยมือมีหลายรูปแบบด้วยกันคือ

5.1 แบบตั้งพื้น มีลักษณะคล้ายราวพาดผ้าอิน โคนีเซีย เรียกว่า Gawangan ทำจากไม้หรือไม้ไผ่เหมาะสำหรับบาติกแบบลายเขียนที่มีการเขียนที่ต้องการรายละเอียดมากๆ เขียนบนเก้าอี้หรือม้านั่งตัวเล็ก ๆ ซึ่งเป็นกรรมวิธีที่สตรีชาววังในอิน โคนีเซียนิยมใช้ในครัวเรือน

5.2 กรอบไม้สี่เหลี่ยม ที่สามารถปรับขนาดกว้าง ยาวได้ตามต้องการและสามารถถอดเก็บได้ง่ายกรอบไม้ชนิดนี้นิยมใช้กับงานบาติกสมัยใหม่ ซึ่งเป็นลักษณะงานหัตถกรรมในครัวเรือนเพราะสามารถปรับกว้าง ยาวได้ตามขนาดของผ้าที่ต้องการมาทำเป็นผ้าบาติกโดยการปรับขยายเป็นช่วงๆ ตามแนวกรอบไม้ที่บากไว้เป็นช่อง ๆ

5.3 กรอบไม้สี่เหลี่ยมแบบถาวร กรอบไม้ประเภทนี้ใช้ในงานผ้าบาติกที่ต้องการทำผ้าบาติกขนาดเดียวกันจำนวนมากๆ รูปร่างอาจเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส การขึงผ้าบนกรอบไม้ชนิดนี้ขึงโดยการใส่เข็มช้อนปลาย ด้านหัวเข็มกลัดยึดกับยางเส้น ซึ่งพื้นกรอบไม้ปลายเข็มเกี่ยวชายผ้าขึงตึงและเรียบเหมาะสำหรับเหมาะสำหรับการทำผ้าบาติกลายเขียนแบบระบายทั้งผืนยางเส้นที่ยึดผ้าจะทำผ้าจะทำให้ผ้ายืดหยุ่นได้เมื่อระบายสีกรอบชนิดนี้เคลื่อนย้ายได้ เมื่อไปใช้ก็ยกไปวางบนขาหรือบนโต๊ะ ใช้เสร็จแล้วเก็บพับผ้าไว้

6. สารเคมีกันสีตก หรือน้ำยาเคลือบ หลังจากระบายสีเสร็จเรียบร้อยแล้วจะต้องเคลือบน้ำยาเพื่อให้สีติดทนนาน แต่ทั้งนี้การใช้ยากันสีตกนั้นขึ้นอยู่กับเทคนิคเช่นกันเช่น โซเดียมซิลิเกต มีลักษณะเป็นน้ำขุ่นๆ คล้ายกาวมีความเข้มข้นที่วงการบาติกใช้ ใช้กับสีแอคทีฟ โดยเฉพาะบาติกลายเขียน

5. การออกแบบลวดลายผ้าบาติก

5.1 ความหมายของการออกแบบ การออกแบบ (Design)

มาโนช กงกะนันท์ (2538:27) กล่าวว่า การออกแบบ คือ กระบวนการสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งของมนุษย์ โดยที่ทัศนธาตุและและลักษณะของทัศนธาตุเป็นองค์ประกอบใช้ทฤษฎีต่างๆ เป็นแนวทางและใช้วัสดุานาชนิดเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ โดยที่นักออกแบบจะต้องมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานหลายชั้นตลอดกระบวนการสร้างสรรค์นั้น

หลักการออกแบบลวดลายส่วนใหญ่เป็นการนำเอาหลักการออกแบบทางศิลปะมาประยุกต์ใช้นั่นเอง โดยมีหลักการที่หลากหลายมากมาย ในที่นี้จึงขอสรุปแนวทางการออกแบบลวดลายที่สำคัญ ดังนี้

1. การสร้างแบบจากแม่ลาย (Motif)

- การเรียงลำดับ (Translation)
- การสลับภาพซ้ายขวา (Reflection about a line)
- การหมุนรอบจุด (Rotation about a point)
- การสลับซ้ายขวาและหมุนรอบจุด (Reflection and rotation)
- การสลับซ้ายขวาและเรียงลำดับ (Reflection and translation)
- การหมุนรอบจุดและเรียงลำดับ (Rotation and translation)
- การเรียงลำดับสลับจังหวะ (Reflection and alternate translation)
- การผสมระหว่างเรียงลำดับ สลับซ้ายขวา และหมุนรอบจุด
(Reflection, rotation and translation)

2. การใช้จังหวะ (Rhythm) ถือเป็นหลักสำคัญของการสร้างลวดลาย เพราะการจัดจังหวะที่ดีจะให้ผลงานออกแบบดูเป็นระเบียบเรียบร้อย และน่าสนใจ ซึ่งลักษณะของการเกิดจังหวะนั้น ได้กำหนดไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะแรก เกิดจากการซ้ำของหน่วยหรือการสับกันของหน่วยกับช่องไฟลักษณะจากการเลื่อนไหลต่อเนื่องกันของเส้น รูปทรง น้ำหนัก หรือสีจากการเกิดจังหวะทั้ง 2 ประการข้างต้นสามารถนำมาสร้างเป็นลวดลายหลายวิธีการ ดังนี้

2.1 การซ้ำจังหวะเท่ากัน คือ การกำหนดหน่วยตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไป ให้มีระยะห่างระหว่างหน่วยเท่าๆ กัน หรือหน่วยดังกล่าวสามารถเลือกได้หลายทาง เช่น เส้น รูปวาง สี หรือลักษณะผิว เป็นต้น

2.2 การซ้ำจังหวะไม่เท่ากัน คือ การจัดจังหวะของหน่วยให้มีให้ช่องไฟ หรือรูปแบบของหน่วยให้แตกต่างกัน ทำให้ลวดลายดูแปลกตา มีการเคลื่อนไหว และน่าสนใจ

2.3 การซ้ำจังหวะสลับกัน คือ การจัดจังหวะที่มีรูปแบบอย่างน้อยสองชุดขึ้นไปให้มีลักษณะที่มีแตกต่างกัน จัดวางสลับกันซึ่งจะมีระยะห่างเท่ากันหรือไม่เท่ากันก็ได้

2.4 การซ้ำจังหวะโดยการเน้นหรือพัก คือ การกำหนดหน่วยที่ต้องการขึ้นตั้งแต่หนึ่งหน่วยนั้นๆ ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การทำให้ค่าน้ำหนักที่จุดเน้นต่างจากจุดอื่นๆ การใช้ลักษณะผิวให้เกิดแตกต่าง หรือการใช้สี เป็นต้น

2.5 การซ้ำจังหวะโดยสร้างความแตกต่าง คือ การกำหนดหน่วยที่มีความแตกต่างกันตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไปมาจัดวางในลักษณะซ้ำๆ กัน แต่มีรูปแบบที่แตกต่างกันซึ่งสามารถสร้างในลักษณะแนวเดียวหรือเป็นชุดก็ได้

2.6 การจัดจังหวะแบบทับซ้อน คือ การจัดจังหวะของหน่วยแต่ละหน่วยให้มีลักษณะทับซ้อน โดยเส้นระยะห่างเท่ากันหรือไม่เท่ากันมาประกอบในทิศทางที่ต่างกัน เช่น จากบนลงล่างหรือซ้ายไปขวา เป็นต้น ทำให้ลวดลายมีลักษณะที่หลากหลายขึ้น

2.7 การจัดจังหวะแบบคลื่นไหลลื่น การจัดจังหวะของหน่วยให้มีความต่อเนื่องลื่นไหลไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวขึ้นในตัวลวดลาย

3. การใช้รูปและพื้น คือ การสร้างลวดลายโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ของรูปและพื้นให้มีความประสานกลมกลืนกันจนแยกไม่ออกว่าอันไหนรูปอันไหนพื้น ทำให้ลวดลายกลมกลืนกับตัวผลงานที่ออกแบบ

4. รูปทรงเรขาคณิตกับลวดลาย มนุษย์สร้างรูปทรงเรขาคณิตขึ้น โดยการสังเกตจากธรรมชาติ แล้วตัดทอนให้แล้วตัดทอนให้มีลักษณะที่เรียบง่ายด้วยการใช้เครื่องมือช่วยในการสร้างให้มีสัดส่วนที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อนำไปใช้งานด้านต่างๆ ได้สะดวกรวดเร็ว ซึ่งในส่วนของลวดลายมีฐานกำหนดมาจากรูปทรงเรขาคณิตมากมาย ทั้งวงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ฯลฯ พอจะจำแนกได้ดังนี้

4.1 การสร้างลวดลายด้วยวงกลม สามารถสร้างสรรค์รูปแบบได้มากมาย เช่น

4.2 การสร้างลวดลายด้วยสามเหลี่ยม

4.3 การสร้างลวดลายด้วยสี่เหลี่ยม

4.4 การสร้างลวดลายด้วยการใช้รูปทรงเรขาคณิตหลายๆรูปทรงร่วมกัน

5. รูปทรงอิสระกับลวดลาย ลักษณะของรูปทรงอิสระเป็นลักษณะที่ไม่มีรูปแบบแน่นอนตาย จึงมีนัยออกแบบไม่น้อยที่นิยมใช้รูปทรงอิสระมาสร้างสรรค์ลวดลายต่างๆ เพราะนอกจากจะมีความคิดเป็นอิสระในการสร้างสรรค์แล้ว ลักษณะของงานก็จะดูแปลกไปอีกแนวหนึ่งดังตัวอย่างต่อไปนี้

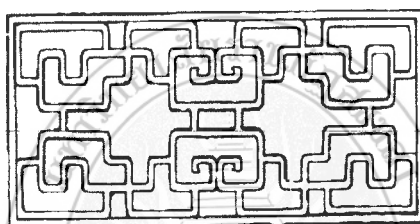
5.2 งานวาดเส้นลวดลาย

ลวดลายเป็นงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ของแต่ละเชื้อชาติ และสืบต่อกันมาตาม สกุลช่าง ดังนั้นลวดลายที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน นอกจากความสวยงามที่ถ่ายทอดออกมาทางด้านทักษะฝีมือ ความนึกคิดสร้างสรรค์ทางงานศิลปะยังเป็นการสะท้อนให้เห็นถึง ความละเอียดอ่อนทางอารมณ์ของชนชาตินั้น ๆ และเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาตินั้น ๆ

ภาพที่ 1 แบบวาดเส้นลวดลายของชาวอินเดีย

ทีมา (Mumbai, 1999, pp. 29)

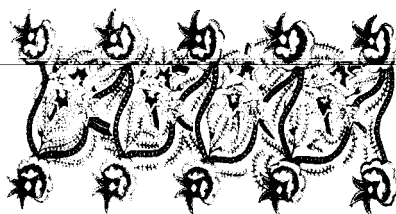
ภาพที่ 2 แบบวาดเส้นลวดลายของชาวอินเดีย

ทีมา (Mumbai, 1999, pp. 29)

ภาพที่ 3 แบบวาดเส้นลวดของชาวจีน

ทีมา (ปรัชญา อภรณ์, 2538, หน้า 17)

ภาพที่ 4 แบบวาดเส้นลวดลายของชาวยุโรป
ทีมา (ปรัชญา อภรณ์, 2538, หน้า 18)

5.3 การออกแบบ (Design) คือการวางแผนสร้างสรรค์รูปแบบ โดยวางแผนจัดส่วนประกอบของการแบบ ให้สัมพันธ์กับประโยชน์สอย วัสดุ และการผลิตของสิ่งที่ต้องการออกแบบนั้น เช่น การออกแบบหมวก ก็คือการวางแผนสร้างหมวกในรูปแบบใหม่ โดยเน้นความเหมาะสมของรูปทรง สี เส้น ฯลฯ ซึ่งเป็นองค์ประกอบทางความงาม และพิจารณาถึงประโยชน์ใช้สอย เช่น รูปทรงที่เหมาะสมกับโครงสร้างกะโหลกของคนเอเชีย ที่ระบายความร้อน ความกว้างของเชิงหมวกกันแดดที่แขน นอกจากนั้นยังต้องออกแบบให้เหมาะสมกับวัสดุที่จะใช้ทำหมวก เช่น ฝ้ายที่อ่อนนุ่ม สักหลาดที่แข็งแรงน้ำหนักได้ดี หรือโพลานที่ต้องสานเข้าด้วยกัน และยังต้องออกแบบให้สัมพันธ์กับสภาพการผลิตอีกด้วย เช่น ใช้มือหรือเครื่องจักรผลิต เป็นต้น

จากตัวอย่างข้างต้นจึงพอจะสรุปได้ว่า การออกแบบที่ดีนั้นควรจะคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

1. รูปแบบที่สร้างสรรค์
2. มีความงามที่น่าสนใจ
3. สัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอย
4. เหมาะสมกับวัสดุ
5. สอดคล้องกับการผลิต

เมื่อเรายืนอยู่ริมทะเลก็อาจจะเชื่อมกับความงามของทิวทัศน์เบื้องหน้า ไม่ว่าจะเห็นสีแสงอันสวยสดของท้องฟ้าและทะเล ทิวเขาที่ยาวเหยียดเป็นเส้นขวางอยู่เบื้องหน้า ผิวน้ำที่สั่นพลัว ใจจดจ่อที่ดูหนักแน่น หาดที่มีทรายละเอียดขาวสะอาด หลายสิ่งหลายอย่างที่รวมกันขึ้นเป็นทิวทัศน์ เช่น สีของท้องฟ้า ทิวเขา รูปทรงใจจดจ่อ ความละเอียดของของทราย ฯลฯ สิ่งเหล่านี้คือส่วนประกอบของความงาม

งามออกแบบก็เช่นกัน ย่อมประกอบขึ้นด้วย ส่วนประกอบของการออกแบบ (Elements of Design) โดยที่ส่วนประกอบหลาย ๆ อย่างจะรวมตัวกันขึ้นเป็นผลงาน ส่วนจะสวยงามน่าสนใจหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพในการปฏิบัติงานของผู้ออกแบบ ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

ส่วนประกอบของการออกแบบคือ

1. จุด (Dot)
2. เส้น (Line)
3. รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form)
4. มวลและปริมาตร (Mass and Volume)
5. ลักษณะผิว (Texture)
6. บริเวณว่าง (Space)
7. สี (Color)
8. น้ำหนักสี (Values)

ออกแบบ จุดอาจจะบอกถึงขนาด ตำแหน่ง ระยะ และแรงดึงดูด จุดในงานออกแบบได้มีสภาพเป็นส่วนสำคัญท่ามกลางบริเวณว่างทั้งการออก 2 มิติ และ 3 มิติ ซึ่งการออกแบบอาจจะออกแบบเฉพาะจุดให้รวมตัวกัน หรือออกแบบจุดรวมตัวกับส่วนประกอบอื่นๆ ก็ได้

เส้น

เส้นในทางเรขาคณิต หรือในทาง การเขียนแบบ (Mechanical Drawing) อาจจะหมายถึงจุดที่เรียงต่อ ๆ กัน โดยพิจารณาการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เครื่องมือเขียนแบบเป็นตัวกำหนดทิศทาง แต่เส้นในทางการออกแบบ จะมีอิสระขึ้นทั้งขนาดระยะทาง และทิศทาง ซึ่งจะใช้เครื่องมือช่วยการขีดเขียนด้วยหรือไม่ก็ได้ เส้นในการออกแบบมีสภาพเป็นตัวแบ่งพื้นที่แบ่งบริเวณว่าง หรือเป็นตัวกำหนดรูปทรงก็ได้ เส้นจึงนับได้ว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งสำหรับการออกแบบ

รูปร่างและรูปทรง

เมื่อเรามองไปที่วัตถุหนึ่ง เช่น ขวด เราอาจจะพบส่วนที่ใช้บรรจุทรงกระบอกคอขวดเล็กชะลูดสูง และปากขวดเป็นเกลียว สิ่งที่เราเห็นทั้งหมดนั้นคือ รูปทรง (Form) ส่วนที่เราเห็นเป็นเส้นรอบนอกหรือส่วนที่ตัดกับบริเวณว่าง มีลักษณะคดโค้ง ผายออก และตัดตรงนั้นคือ รูปร่าง (Shape) รูปร่างและรูปทรงมีความสัมพันธ์กันอยู่อย่างแยกไม่ออก รูปร่างและรูปทรงนับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการออกแบบ ทำให้เกิดงานออกแบบในลักษณะต่าง ๆ ขึ้น

มวลและปริมาตร

มวล (Mass) คือเนื้อทั้งหมดของสสารหรือวัตถุต่างๆ เช่นมวลของหินก็กินเนื้ออันแข็งแรงแน่นของก้อนหิน มวลของฟองน้ำก็คือเนื้ออันอ่อนนุ่มและโปร่งของฟองน้ำก้อนนั้นทั้งก้อนส่วนปริมาตร (Volume) คือบริเวณที่กินระวางเนื้อที่ในอากาศทั้งหมดของวัตถุใดวัตถุหนึ่งเป็นรูปทรงที่แสดงมิติกว้าง ยาว และหนา โดยเน้นสภาพที่กินบริเวณต่างๆ ตัว มวลและปริมาตรจึงรวมอยู่ด้วยกัน การออกแบบที่มีรูปทรงเป็นส่วนประกอบจึงสัมพันธ์กับมวลและปริมาตร

ลักษณะผิว

ลักษณะผิว คือ ส่วนเปลือกนอกของวัตถุที่มองเห็นได้ เช่น เปลือกขนุน ผิวหยาบ กระดาษผิวละเอียด ไม้สักผิวด้าน เครื่องเคลือบดินเผาผิวเป็นมันเป็น เป็นมัน ลักษณะผิวเช่นนี้ให้ความรู้สึกเกี่ยวข้องกับงานออกแบบทั้ง 2 และ 3 มิติ เป็นส่วนประกอบการออกแบบที่ให้ความรู้สึกได้ดี

บริเวณว่าง

บริเวณว่างในบ้าน เกิดขึ้นจากการกำหนดผนังห้อง การจัดวางตู้ โต๊ะ และสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ การกำหนดบริเวณว่างในงานสถาปัตยกรรมนับว่ามีความสำคัญมากกับชีวิตความเป็นอยู่โดยทั่วไป บริเวณว่างที่กว้างขวางจะให้ความรู้สึกที่สบายปลอดโปร่ง แต่บริเวณว่างที่เล็กคับแคบจะให้ความรู้สึกที่แออัด อึดอัด ไม่สบายใจ งานออกแบบก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริเวณว่าง ในสภาพที่งานออกแบบต้องกำหนดรูปทรงลงบนบริเวณว่างที่กำหนดไว้

สี

สีมากมายที่เราพบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวันนอกจากจะให้ความรู้สึกสวยงามน่าเกิดหรือให้ความรู้สึกอื่นๆแล้วสียังแยกประเภทหรือแยกชนิดของสิ่งต่างๆอีกด้วยเมื่อเราเคยชินอยู่กับสีมากมายนี้ถ้าทุกสิ่งทุกอย่างบนโลกเกิดเปลี่ยนเป็นสีขาวดำเหมือนในโทรทัศน์ขาวดำความรู้สึกนึกคิดและวิถีทางดำรงชีวิตประจำวันคงเปลี่ยนไปมากสารกำหนดสีลงบนงานออกแบบนับว่ามีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการเร้าอารมณ์ความรู้สึก และการแยกแยะความเข้าใจส่วนต่างๆ ของงานออกแบบด้วย

น้ำหนักสี

เมื่อเราถ่ายภาพดำ จะเห็นความแตกต่างของสีดำ เทาเข้ม เทา เทาอ่อน และสีขาวให้ความแตกต่างเช่นนี้คือน้ำหนักสีน้ำหนักสีที่แตกต่างกับบนภาพขาวดำคือสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดภาพที่น่าสนใจขึ้น ถ้าภาพถ่ายนั้นมีเพียงน้ำหนักเดียว คือ ขาว ดำ หรือเทา ภาพนั้นก็คงไม่น่าสนใจ ถ้าพิจารณาอีกทางหนึ่งก็จะพบว่า ภาพขาวดำถ่ายทอดมาจากวัตถุ สิ่งของคน สัตว์ซึ่งสีต่างๆ รอบตัวเรา สีเหลืองและสีฟ้าอาจจะเป็นสีเทาอ่อน สีแดงและสีเขียวอาจจะเป็นสีเทา สีม่วงอาจจะเป็นสีเทาเข้ม

และสีน้ำเงินอาจจะเป็นสีคำในภาพถ่ายขาวดำ เป็นค่าน้ำหนักสีในงานออกแบบมีค่าไม่ต่างไป
จากน้ำหนักสีรอบๆตัวเราหรือน้ำหนักสีบนภาพถ่ายขาวดำที่กลางถึงข้างต้น
(วิรุณ ตั้งเจริญ.2626:24)

6. หลักการและทฤษฎีที่ใช้ในงานबाटิก

6.1 วงจรสี (Color Schematic)

ภาพประกอบที่ 5 วงจรสี

ก่อนจะเลือกใช้คู่สีจากวงจรสี เราควรที่จะทำความเข้าใจในวงจรของสีกันก่อน ซึ่งเราจะทราบกันดีแล้วว่าแม่สีจะประกอบด้วย แดง เหลือง น้ำเงิน ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของสีต่างๆ หลังจากนั้นก็นำสีของแม่สีมาผสมกันในวงจร ก็จะได้สีขั้นที่ 2 และ คำนำสีขั้นที่สองผสมเติมช่องว่างที่เหลือ ก็จะเกิด วงจรสีขั้นที่ 3 ซึ่ง ซึ่งวงจรทั้ง 12 ช่อง นี้แหละที่จะนำมาใช้อ้างอิงในการนำไปเลือกใช้ เพื่อใส่ไปในงานออกแบบของเราซึ่งจะใช้วิธีหมุนวงล้อสีซึ่ง โดยเป็นการเบรคสีไปในตัว ในการเลือกใช้สีนั้นก็มีหลักการดังนี้

1. วงจรสีแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า และสามเหลี่ยมหน้าจั่ว Triads

ภาพประกอบที่ 6 วงจรสี โครงสีแบบ3เหลี่ยม

ในการเลือกใช้วงจรสีในงาน ออกแบบและงาน 3d เราควรลำดับความสำคัญของสีไม่เท่ากัน เพราะถ้าให้สีตามวงจรมีพื้นที่สีขนาดเท่ากันหมด งานจะขัดแย้งทางอารมณ์ และจะขาดความน่าสนใจในงาน

2. วงจรสีแบบ สีเหลี่ยม จตุรัส และ แบบสี่เหลี่ยม Tetrads ซึ่งโทนสีนี้ผมนำมาใช้เป็นโทนสีหลักในงาน บ่อยครั้ง

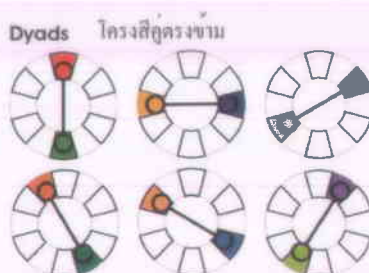
3. วงจรสีแบบ โคจรสีข้างเคียง Analogues

คือสีที่อยู่ติดกัน หรือ โคจรสีข้างเคียงในวงล้อของสี รวมไปถึง ในกลุ่มสีโทนร้อน และสีโทนเย็น

ภาพประกอบที่ 8 วงจรสี โคจรสีแบบ4เหลี่ยม

4. วงจรสีคู่ตรงข้าม Dyads

ภาพประกอบที่ 9 วงจรสี โคจรคู่ตรงข้าม

การเลือกใช้วงจรถูกตรงข้ามนี้จะทำให้งาน เคนสะกดตา ในการมองแต่ต้องระมัดระวังในการใช้หลักในการเลือกใช้ คือต้องให้ขนาดพื้นที่สีที่ไม่เท่ากัน ไม่เช่นนั้นงาน จะขาดเอกภาพในตัวชิ้นงานเอง ผสมยกตัวอย่างในภาพ โดยก่อนเขียนภาพนี้ผมได้คัดเลือกภาพถ่ายจริงมาเป็นบรรยากาศอ้างอิงด้วย

6.2 การใช้สีในแบบวาดิก

การออกแบบ นอกจากจะคำนึงถึงรูปแบบของลวดและประ โยชน์ใช้สอยแล้ว สีที่นำมาระบายหรือย้อมเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึง เพราะสีมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าลวดลาย สีมีอิทธิพลต่อความสนใจ และสียังช่วยให้งานออกแบบผ้าบาตรริกมีความสมบูรณ์ สวยงามน่าใช้มากยิ่งขึ้น

การให้สีผ้าวาดิก ใช้หลักทฤษฎีสีเบื้องต้น ของแม่สีวัตถุธาตุ เช่นเดียวกับงานออกแบบอื่นๆ ทั้งนี้เพราะสีบาตรริกมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับสีวัตถุธาตุ คือ สามารถ ย้อม ทา หรือระบายวัตถุอื่นให้มีสีเหมือนกับตัวมันได้ โดยยึดหลักการผสมสีตามทฤษฎีงานศิลปะและทัศนกรรม ในวงแผ่นสี (Color wheel) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สีขั้นที่ 1 คือ สีแท้ (แม่สี) ประกอบด้วย 3 สี คือ

สีแดง

สีเหลือง

สีน้ำเงิน

สีเหล่านี้เป็นสีขั้นต้น ไม่สามารถนำสีอื่นมาผสมให้เกิดสีเหล่านี้ได้

สีขั้นที่ 2 เป็นสีที่เกิดจากการผสมกันของสีขั้นที่ 1 ในอัตราส่วนที่เท่ากัน ดังนี้ คือ

สีแดง 50% + สีเหลือง 50% = สีส้ม

สีเหลือง 50% + สีน้ำเงิน 50% = สีเขียว

สีน้ำเงิน 50% + แดง 50% = สีม่วง

สีขั้นที่ 3 หรือสีกึ่งกลาง เป็นสีที่เกิดจากแม่สีขั้นที่ 1 ผสมกับ แม่สีขั้นที่ 2 ในอัตราส่วนเท่ากัน

สีเหลือง 50%+สีส้ม 50% =สีส้มเหลือง

สีน้ำเงิน 50%+สีม่วง 50%=สีม่วงน้ำเงิน

สีน้ำเงิน 50%+สีเขียว 50%=สีเขียวน้ำเงิน

สีผ้าวาดิกที่พบเห็นโดยทั่วไป มีลักษณะการใช้แบ่ง2ประเภท คือ

1. ผ้าวาดิกสีเดียว หมายถึง ผ้าที่มีสีภาพสีย้อมหรือระบายเพียง1 สี ผ้าบาตรริกสีขั้นพื้นฐาน นิยมใช้กับผ้าที่เขียนเทียน แล้วนำย้อมสีเข้ม เช่น ย้อมสีแดง น้ำเงิน หรือม่วงลักษณะลวดลายจะได้ลายเส้นสีขาวบนพื้นสีที่มีค่าอ่อน เช่น สีชมพูอ่อน เหลือง เขียวอ่อน เพราะ จะทำให้ลวดลายไม่ชัด

2. ผ้าบาติกหลายสีแบบย้อม เป็นผ้าบาติกที่มีการย้อม หรือระบายสี แต้มดอกซ้ำซ้อนกันมากกว่า 1 สีขึ้นไป การประสานกลมกลืนกัน ผ้าบาติกหลายสีมี 2 ลักษณะ คือ

2.1 ผ้าบาติกหลายสีแบบย้อม เป็นผ้าบาติกที่มีสีในพื้นผ้ามากกว่า 2 สี สีเหล่านี้เกิดจากการปิดเทียบเพื่อเก็บสี และการย้อมสีอื่นทับเท่านั้น

2.2 บาติกหลายสีแบบแต้มหรือแบบระบายสีและย้อมทับเป็นบาติกที่มีกรรมวิธียุ่งยากกว่า บาติกแบบย้อมอย่างเดียวนั้นเนื่องจากผู้ออกแบบจะต้องออกแบบลวดลายหรือรูปภาพกำหนด ลักษณะของที่จะใช้แต้ม

7. ประวัติความเป็นมาของกระเป๋าผู้หญิง

ประวัติกระเป๋า มีจุดเริ่มต้นเป็นมาอย่างไร ไม่มีข้อมูลแน่ชัด ก็ได้แต่อาศัยข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร พอทำให้รู้ที่มาที่ไปของ ประวัติกระเป๋า อยู่บ้าง แต่จุดกำเนิดกระเป๋าจริงๆ ยังไม่เป็นที่ทราบกัน จะมีอยู่บ้างก็ข้อมูลมาเป็นศตวรรษพอเป็นเนื้อหาพอสังเขป ๆ

ประวัติกระเป๋า ในศตวรรษที่ 14 จะพอมีหลักฐานกล่าวอ้างอิงถึง ประวัติกระเป๋า อยู่บ้างเป็นอักษรภาษาอียิปต์โบราณ ได้กล่าวถึงกระเป๋าคาดเอวว่ากัน วัสดุที่ใช้ และ ฝีมือในการเย็บ เป็นตัวบ่งบอกถึงสถานะภาพทางสังคม ของเจ้าของกระเป๋าคาดเอวเลยทีเดียว

ประวัติกระเป๋า ในศตวรรษที่ 16 เริ่มมีการเย็บกระเป๋าจากหนังสัตว์ส่วนกระเป๋าผ้า นั้นนิยมเย็บเป็นใบใหญ่สำหรับสิ่งของ ที่เราเห็นกันมากมาย ก็ดูกันได้ตามหนังควาย ที่สะพายขวางพาดหลังจี่มานั่นเอง

ประวัติกระเป๋า ในศตวรรษที่ 17 ยุคนี้ติดค่านิยมกับคำว่า กุสสตรีงานบ้านงานเรือนต้องเด่น สภาพสตรีในสมัยนั้นจึงเชี่ยวชาญงานเย็บปักถักร้อย เริ่มมีงานเย็บ กระเป๋าสตางค์ ที่มีความสลบซับซ้อนเกิดขึ้น (งานบ้านไม่เก่งเดี่ยวจะหาสาละมีไม่ได้ในยุคนี้) ในยุคนี้แบบดีไซน์ กระเป๋าสวย ๆ งาม ๆ เกิดขึ้นมากมาย

ประวัติกระเป๋า ในศตวรรษที่ 18 หากเราชอบดูหนังควายบอย หนังกำลังภายใน หรือแม้แต่หนัง ซามูไรก็ตาม ลองเดาๆดูว่ามีจำนวนชิ้นผ้าที่ใช้แต่กายเยอะน่าดู สำหรับ ประวัติกระเป๋า ในศตวรรษที่ 18 นี้ จำนวนชิ้นของเครื่องแต่งกายลดน้อยลง มีความคล่องตัวมากขึ้น การพกกระเป๋า สตางค์ในเสื้อผ้า จะทำให้รูปทางเสื้อผ้ายับ ไม่สวยงาม จึงเริ่มมีการทำกระเป๋าถือ ออกมา เดิมทีเดียวนั้นเป็นกระเป๋าถัก ซึ่งไม่ค่อยสะดวกต่อการพกพาสิ่งของจำพวก พัก น้ำหอม เครื่องแต่งหน้า เพราะกระเป๋าถักมักเกิดรอยข่วนจากสิ่งของที่พกพามาก

ประวัติกระเป๋า ในศตวรรษที่ 19 สมัยนี้ งานแฟชั่นนิยามมากมีแฟชั่นกระเป๋าต่าง ๆ ออกแบบมา มีความจำเพาะเจาะจงต่อการใช้งานมากขึ้น ในช่วงนี้มีสงครามโลกเกิดขึ้น ขาดแคลนหนังสัตว์ในการเย็บกระเป๋า แต่วิกฤตก็ก่อให้เกิดโอกาสเสมอ หนังเหนียวเริ่มเกิดขึ้นมาพร้อมกับกระเป๋าหนัง

เทียมนิโชนี่สวยๆ ถือว่าเป็น ประวัติศาสตร์หน้าใหม่สำหรับ ประวัติกระเป๋า เลขที่เดียว ปี ค.ศ 1950
 กระเป๋าแบรนด์เนมต่างๆ ได้เริ่มผลุดตัวขึ้นมา แลได้รับความนิยมเป็นอย่างมากงานกระเป๋า
 ลอกเลียนแบบ (กระเป๋าแบรนด์เนม Mirror)จึงเริ่มเกิดตามมาเป็นแถวๆ
 บทความโดย ขายกระเป๋า ออนไลน์ www.24h-bag.com/บทความกระเป๋า/ประวัติกระเป๋า

ผลงานผลิตภัณฑ์กระเป๋า

ภาพประกอบ 10 รูปแบบกระเป๋า

8. ลักษณะและที่มาของดอกกุหลาบ

กุหลาบเป็นพรรณไม้ยืนต้น เป็นพุ่มขนาดเล็ก ลำต้นมีความยาวประมาณ 30-200 เซนติเมตร ลำต้นเดี่ยวและสูง มีหนามหรือไม่มีแล้วแต่ชนิดพันธุ์ลำต้นสีเขียวเมื่อแก่จะเป็นสีน้ำตาลแตกกิ่งก้านมา รอบต้นใบเป็นใบรวมแตกออกจากกิ่งก้าน ก้านใบจะมีหูใบติดอยู่ด้วยลักษณะใบ โคนใบมนปลายใบแหลมขอบใบมีหยักเล็กน้อยตัวใบนี้มีสีเขียวใบจะออกจากก้านใบเป็นคู่ขนาดความกว้างของใบประมาณ 2- 4 เซนติเมตรยาวประมาณ 3 - 5 เซนติเมตรดอกเป็นดอกเดี่ยวมีก้านดอกยาวแตกออกจากปลายกิ่งหรือง่ามใบที่กิ่ง

ลักษณะดอกเป็นกลีบเรียงซ้อนกันเป็นชั้นๆ ประมาณ 4-6 ชั้น ดอกมีกลีบ 5-15 กลีบขอบดอกเรียบตรงกลางดอกมีเกสรตัวผู้และตัวเมียอยู่รวมกัน ดอกมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ ดอกบานมีความกว้างประมาณ 2-6 เซนติเมตรลักษณะของลำต้น ใบ ดอก แตกต่างกันไปตามชนิดพันธุ์

www.iam.hunsa.com

ภาพประกอบ 11 รูปดอกกุหลาบ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการ

การดำเนินงานในการสร้างผลงาน โครงการออกแบบประยุกต์ศิลป์ มีขั้นตอนในการดำเนินงานในการสร้างตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กระเป่าผู้หญิงและเทคนิคผ้าบาติก

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

- 1.1 ร่างแบบสเก็ตซ์งานกระเป่าผู้หญิงลวดลายดอกกุหลาบ
- 1.2 สร้างสรรค์ผลงานกระเป่าผู้หญิงลวดลายดอกกุหลาบ
- 1.3 นำเสนอผลงาน

2. การสร้างสรรค์ผลงาน

- 2.1 สร้างสรรค์ผลงานผลิตภัณฑ์กระเป่าผู้หญิงลวดลายดอกกุหลาบมาใช้เทคนิคบาติก
- 2.2 จำนวนชิ้นงาน 1 ชุด ประกอบด้วย กระเป่าสะพาย , กระเป่าใส่เงิน , กระเป่าใส่เครื่องสำอาง
- 2.3 นำเสนอชิ้นงานด้วยภาพสเก็ต
- 2.4 กระเป่าจำนวน 3 ชุด

3. การนำเสนองาน

ในการนำเสนอผลงาน ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอโครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์การออกแบบกระเป่าผู้หญิงจากผ้าบาติกด้วยลวดลายธรรมชาติ

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำลวดลายและการทำดอกกุหลาบบาติก เอกสารมาเรียบเรียงเขียนเป็นหลักการและเหตุผล การวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลสร้างการนำเสนอร่าง มาสร้างสรรค์โดยเพิ่มรายละเอียดของงานและสีล้นที่ชัดเจนยิ่งขึ้นวิเคราะห์แบบร่างในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ การสร้างสรรค์ผลงานจริง

3.1.1 วัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน

- อุปกรณ์ในการเขียนเทียน เรียกว่า ชันตั้ง (Tjanting)
- จี๋ผึ้ง เทียนไข ผสมในอัตราส่วนที่ต้องการ เช่น อัตราส่วนจี๋ผึ้งต่อพาราฟิน 1:2

ต้องการให้เทียนมีความเหนียว, 1:8 ต้องการให้เทียนเกิดรอยแตก (Crack) ง่ายเป็นต้น

- ผ้าที่ต้องการนำมาใช้ เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม เป็นต้น
- กรอบไม้สำหรับจิ้งผ้า
- ภาชนะใส่น้ำเทียน
- เตารีด
- กรรไกรตัดผ้า
- แก้วผสมสี และภาชนะใส่น้ำสี
- น้ำร้อน-น้ำเย็น ใช้สำหรับผสมสี
- เตารีด
- พู่กัน ใช้เบอร์ 6, 8, 12 ปลายแหลม หรือปลายตัดขึ้นอยู่กับความต้องการใช้
- สีที่ใช้แต้ม หรือ ย้อม เช่น สีรีแอคทีฟ สีวัต เป็นต้น
- สารเคมีที่ใช้ในการย้อม เช่น โซดาแอส โซเดียมคาร์บอเนต เป็นต้น
- โซเดียมซัลเฟต ใช้สำหรับให้สีติดกับได้ดี
- อ่างสำหรับ ไว้ต้มเทียนออกจากผ้า
- ไม้แท่งลวดหรือลวดแท่ง
- กระดาษทิชชู

3.1.2 กระบวนการ การปฏิบัติงาน

จัดเตรียม วัสดุ-อุปกรณ์ต่างๆ ในการปฏิบัติงาน

สเก็ตซ์แบบการออกแบบกระเป๋าผู้หญิงจากผ้าบาติกด้วยลวดลายดอกกุหลาบ

แบบ จำนวน 3 ชุด

ภาพประกอบที่ 12 วัสดุ-อุปกรณ์ในการสเก็ตซ์

ถ่ายภาพโดย น.ส. นิอัสรารห์ อายัม

วัสดุ-อุปกรณ์ในการสเก็ตซ์

- กระดาษA4
- ดินสอ
- ยางลบ
- ไม้บรรทัด
- ปากกาหมึกซึม
- สี

3.1.3 ขั้นตอนการทำงาน

ภาพประกอบที่ 13 กรอบไม้ และผ้าที่ใช้ในการทำ

ผ้า ที่ใช้ต้องเป็นผ้าที่ทอจากเส้นใยธรรมชาติ เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าไหมจีน ผ้าลินิน เป็นต้น กรอบสำหรับขึงผ้า ความกว้างและความยาวของกรอบขึ้นอยู่กับขนาดของชิ้นงานที่ต้องการ เช่น ขนาด 60 X 60 นิ้ว เป็นต้น

ภาพประกอบที่ 14 แสดงการดัดไม้และปากกาเขียนเขียน

เตาสำหรับต้มเทียน ควรใช้เตาที่สามารถควบคุมระดับความร้อนได้ และสะดวกต่อการเคลื่อนย้าย เช่นเตาไฟฟ้าแบบแผ่นความร้อน

ภาชนะสำหรับต้มเทียน ควรเป็นภาชนะ โลหะที่ทนความร้อนได้ดี และมีด้ามจับสะดวก

ขี้ผึ้งหรือเทียน มีส่วนผสมของขี้ผึ้งพาราฟินและแว็กซ์ใช้สำหรับเขียนลาย

ปากกาเขียนเทียน ปากกาเขียนเทียนหรือจันตึง(Canting) ซึ่งจะมีหลายรูปแบบและมีหลายขนาดตามความเหมาะสมของลักษณะงานที่จะเขียน

สีบดคึก เป็นสีชนิดข้อมร้อน ลักษณะเป็นผงจะต้องนำมาผสมน้ำร้อนเพื่อละลายสี

พู่กัน พู่กันที่ใช้ในงานบดคึกควรใช้พู่กันสำหรับใช้กับสีน้ำเพราะมีขนอ่อน ส่วนขนาดขึ้นอยู่กับขนาดของพื้นที่ที่ต้องการระบาย สำหรับผู้ที่เริ่มต้นฝึกระบายสีบดคึกควรให้ใช้พู่กันเบอร์ 6, 8, 12

ภาพประกอบที่ 15 น้ำยาเคลือบสี (โซเดียมซิลิเกต)และแปรงที่ใช้ทำ

น้ำยาโซเดียมซิลิเกต ใช้พู่กันทาเคลือบผ้าที่ลงสีเรียบร้อยแล้วซึ่งมีคุณสมบัติทำให้สีติดผ้าคงทน

ภาพประกอบที่ 16 วิธีการจึงผ้าลงบนเพรรม การวิธีการจึงผ้า

46.46
h39w

3.1.4 ขั้นตอนการชิงผ้า

1. ทาน้ำเทียนบนกรอบไม้เพื่อให้เทียนเป็นตัวยึดผ้าให้ติดกับกรอบไม้
2. จากนั้นนำผ้ามาด้านที่ไม่ยึดไว้บนกรอบไม้แล้วใช้ค้ำมู่กันกดและถูไปมาให้ผ้าติดกับเทียน
3. เมื่อทำงานครบทั้ง 4 ด้าน ผ้าก็จะยึดติดกับกรอบไม้โดยไม่ขยับ ถ้าผ้าที่ทำมีขนาดใหญ่จะใช้กรอบที่เป็นอะลูมิเนียมหรือเหล็กฉากก็ได้ โดยใช้หนังยางและเข็มหมุดเป็นตัวยึดแทนการใช้เทียนทาลงบนกรอบ

ภาพประกอบที่ 17 ขั้นตอนการเขียนเส้นเทียน

3.1.5 ขั้นตอนการเขียนเส้นเทียน

ใช้ปากกาเขียนเทียนตักน้ำเทียน แล้วเขียนไปตามลวดลายบนผ้า โดยรอยต่อของเส้นเทียนต้องต่อกันสนิท เพื่อป้องกันไม่ให้สีซึมเข้าไปในบริเวณที่ไม่ต้องการ และควรควบคุมความร้อนของน้ำเทียนให้พอเหมาะ

ภาพประกอบที่ 18 การระบายรูปดอกไม้ (กุหลาบ)

3.1.6 การระบายสี

สามารถแบ่งออกได้ 3 วิธี

โดยมีขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้

วิธี 1 การใช้สีเดียว ใช้สีใดก็ได้ระบายให้ทั่ว

วิธี 2 การใช้สีเดียวแต่ระบายแบบมีน้ำหนักสีอ่อนแก่ เทคนิค

2.1 ระบายน้ำพอเปียกลงบนผ้าในช่องที่ต้องการระบายสีให้ทั่ว

2.2 จากนั้นระบายสีลงบนด้านใดด้านใดด้านหนึ่งของช่องที่ระบายน้ำไว้ แล้วค่อยๆ กลัยสีไปอีก

ด้านหนึ่งและกลัยสีให้เรียบ

วิธีที่ 3 การใช้สีเดียวแต่ระบายแบบมีน้ำหนักสีอ่อนแก่ เทคนิคที่ 2

ระบายน้ำพอเปียกลงบนผ้าในช่องที่ต้องการเพียงครั้งเดียว

จากนั้นระบายสีที่ต้องการลงบนผ้าบริเวณที่ไม่เปียกน้ำให้มาชนกับน้ำแล้วค่อยๆ กลัยสีเข้าไป

หน้า

วิธี 4 การใช้สีมากกว่า 1 สี ระบายลงบนช่องเดียวกันแล้วกลัยให้เข้ากัน โดยใช้ใกล้เคียงกันมา

ระบายต่อกันและกลัยให้กลมกลืนกัน เช่น สีเหลือง สีส้มและสีแดง เป็นต้น

ภาพประกอบที่ 19 การเคลือบน้ำยาโซเดียมซิลิเกต

3.1.7 การเคลือบน้ำยาโซเดียมซิลิเกต

การเคลือบน้ำยาต้องให้สีที่ระบายแห้งสนิทก่อนจึงสามารถเคลือบได้ น้ำยาที่ใช้เคลือบเรียกว่า

โซเดียมซิลิเกต ก่อนใช้เคลือบถ้าน้ำยาเหนียวหรือหนืดเกินไปให้เติมน้ำลงไปแล้วกวนจนน้ำยากับน้ำ

เข้ากันดี แล้วค่อยนำผ้าลงไปเคลือบ การเคลือบมีหลายวิธี เช่น ไข่แปงทาซึ่งเหมาะ

ประมาณ 4-12 ชั่วโมง จากนั้นนำผ้ามาล้าง โขเคียมซึลิกเตออกด้วยน้ำสะอาดให้สะอาด เพื่อรอบการ ต้มเพื่อกำจัดเทียนออกจากผ้าต่อไป

ภาพประกอบที่ 20 การซักล้าง โขเคียมซึลิกเต

3.1.8 การซักล้างโซเดียมซึลิกเต

หลังจากที่เคลือบน้ำยาโซเดียมซึลิกเตจนได้เวลาตามที่กำหนดแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การซัก เพื่อเอาเศษสีส่วนเกินออกจากผ้าให้หมด โดยใช้วิธีเดียวกับการซักผ้าทั่วๆ ไป แต่ต้องเปลี่ยนน้ำบ่อยๆ จนกว่าน้ำที่ซักจะใสสะอาด ไม่มีสีเลือนออกมา หรือ ก่อนต้มอาจจะแช่น้ำไว้ก่อนสักพักแล้วค่อยนำ ผ้าไปต้มในขั้นตอนต่อไป

ภาพประกอบที่ 21 การต้มเพื่อลวดเทียนออกจากผ้า

3.1.9 การต้มการต้มเพื่อลดเกียนออกจากผ้า

1. ใต้น้ำลงในภาชนะประมาณ 2/3 ของภาชนะแล้วนำชิ้นตั้งบนเตา ใต้น้ำหรือใต้น้ำยา ล้างจานลงไป เพื่อให้เศษเกียนหลุดออกง่ายและไม่ติดภาชนะ
2. ใต้น้ำลงในภาชนะ แล้วยกผ้าขึ้นลงหลายๆ ครั้งในระหว่างที่ต้ม
3. จากนั้นให้นำผ้าไปล้างในน้ำสะอาด และแช่ผ้าไว้ในน้ำสะอาดประมาณ 1 ชั่วโมง เพื่อให้สีส่วนเกินหลุดออกให้หมดก่อนจะนำผ้าไปตาก

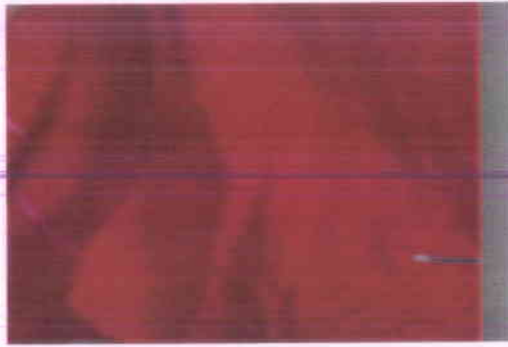
ภาพประกอบที่ 22 การซักตกแต่งผ้าหลังจากเคลือบซิลิเกต

3.1.10 การต้มกำจัดเกียน

ใต้น้ำลงในภาชนะประมาณ 2/3 ของภาชนะแล้วนำชิ้นตั้งบนเตา ใต้น้ำหรือใต้น้ำยา ล้างจานลงไป เพื่อให้เศษเกียนหลุดออกง่ายและไม่ติดภาชนะ

ใต้น้ำลงในภาชนะ แล้วยกผ้าขึ้นลงหลายๆ ครั้งในระหว่างที่ต้ม

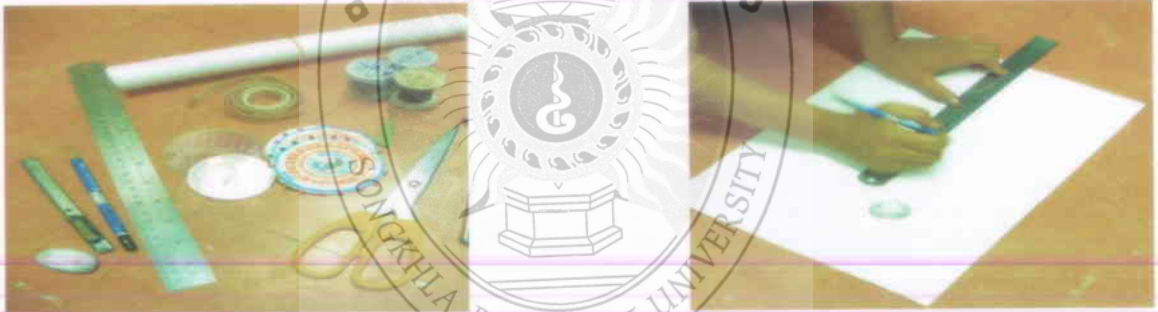
จากนั้นให้นำผ้าไปล้างในน้ำสะอาด และแช่ผ้าไว้ในน้ำสะอาดประมาณ 1 ชั่วโมง เพื่อให้สีส่วนเกินหลุดออกให้หมดก่อนจะนำผ้าไปตาก

ภาพประกอบที่ 23 การเก็บผ้าแห้ง

3.1.11 การเก็บผ้าแห้ง

บิดน้ำออกพอหมาดๆด้วยมือ หรือใช้เครื่องซักผ้าปั่นแล้วนำไปตาก โดยผึ่งออกทั้งผืน ไม่มีส่วนใดส่วนหนึ่งวางซ้อนกันและใช้ที่หนีบผ้าหนีบไว้ ส่วนการตรวจควรตากไว้ในที่ร่มหรือผึ่งแดด เมื่อแห้งแล้วให้รีบเก็บอย่างปล่อยทิ้งไว้นานอาจทำให้สีซีดได้ และนำไปรีด ตัดเย็บตามต้องการ

ภาพประกอบที่ 24 อุปกรณ์การตัดเย็บ

ภาพประกอบที่ 25 การสเก็ตและทำตัมแบบด้วยกระดาษ

ภาพประกอบที่ 26 เย็บกระเป๋

ภาพประกอบที่ 27 การรีดตกแต่งผ้าเพื่อความสวยงาม

ภาพประกอบที่ 28 การสอดเข็มกับด้ายเป็น เย็บได้

ภาพประกอบที่ 29 การเย็บซิป

ภาพประกอบที่ 30 เย็บฟองน้ำและผ้าขาดิกให้
ลายผ้าด้านหน้าประการกัน

ภาพประกอบที่ 31 ผลงานสำเร็จ

ผลงานสำเร็จ

ภาพประกอบที่ 32 ผลงานที่สำเร็จ

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. เรื่องราวของลวดลายและรูปแบบกระเป๋าใช้ได้แล้ว
2. ควรออกแบบสีใหม่ให้แตกต่างกว่าใบที่ 1/2 และ 3 ให้เป็นโทนสีเย็นบ้าง
3. ควรวางลวดลายให้แตกต่างจากของเดิม โดยวางตามมุมหรือกระจายรอบใบ ได้เลยจะให้เห็นข้อแตกต่าง

ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา

1. รูปแบบลวดลายในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี
2. การจัดวางลวดลายและการใช้สีรูป – พื้นอยู่ในโทนสีที่กลมกลืนกับดี
3. ควรนำเสนอรูปแบบลวดลายและการจัดวางที่แตกต่างไปจากชิ้นที่ 1 เพื่อการพัฒนาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของงาน
4. ลักษณะของกระเป๋าคำนี้ถึงประโยชน์ใช้สอยที่แตกต่างกันให้หลากหลายกว่าเดิมบ้าง เช่น จัดเป็นชุดประกอบด้วย กระเป๋าใส่เศษสตางค์ กระเป๋าใส่โทรศัพท์มือถือ กระเป๋าใส่เครื่องสำอาง และกระเป๋าถือใบใหญ่ เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผลจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร

การนำเสนอผลงาน โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์ ข้าพเจ้าได้แสดงออกถึงความสวยงาม และความสำคัญของกระเป่าผู้หญิงที่ปัจจุบันเป็นนิยมนักนำมา รวมถึงลวดลายที่บ่งบอกถึงความเป็นผู้หญิงนั้นคือ ดอกกุหลาบ การสร้างสรรค์ผลงานกระเป่าผู้หญิงด้วยเทคนิคบาติก ข้าพเจ้าได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารการผลิตกระเป่าสตรี ความเป็นมาและความสำคัญของกระเป่าที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชากรในสังคม ศึกษารูปแบบลักษณะของแฟชั่นกระเป่าที่ได้รับความนิยม ศึกษาลักษณะของอุปกรณ์ที่นำมาจัดทำเป็นผลิตภัณฑ์กระเป่า ทั้งนี้ข้าพเจ้าได้เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดทำผลิตภัณฑ์กระเป่า นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้ศึกษาถึงความเป็นมาของลวดลายดอกกุหลาบ และความนิยมของสตรีที่มีความชื่นชอบในดอกกุหลาบ ข้าพเจ้าสนใจที่จะนำลวดลายของดอกกุหลาบพันธุ์ไม้เลื้อย ที่มีความสวยงามในการนำมาจัดทำเป็นลวดลายได้ เพราะลำต้นของและลักษณะการจัดวางของดอกมีความกลมกลืนกัน และลักษณะของดอกหลากหลายเช่น ดอกตูม ดอกบาน หรือแม้แต่ลักษณะของใบที่ก็สามารถนำมาจัดวางเป็นลวดลายได้อย่างลงตัว นอกจากนี้การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้าพเจ้าได้ศึกษาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ในด้านของความทันสมัยในการออกแบบกระเป่า ภาพของดอกกุหลาบที่นำมาใช้ในการออกแบบ หลังจากได้รวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าได้นำข้อมูลมาร่างเป็นภาพสเก็ต เมื่อนำมาจัดเป็นองค์ประกอบในการออกแบบแล้ว ข้าพเจ้าได้ดำเนินการผลิตกระเป่าสตรีเทคนิคบาติกด้วยตนเอง โดยเริ่มจากการผสมสี การลงเทียน การลงสี ตลอดจนการตัดเย็บกระเป่า และการเลือกวัสดุที่นำมาใช้ร่วมกับผลิตภัณฑ์กระเป่า จากการศึกษาข้อมูลและได้ลงมือปฏิบัติทำให้ข้าพเจ้าได้รับทราบผลจากการศึกษาการทำผลิตภัณฑ์กระเป่าผ้าเทคนิคบาติกลวดลายดอกกุหลาบมากมาย รวมถึงได้เข้าใจการเกิดปัญหาในระหว่างการทำงาน การแก้ไขปัญหาให้สำเร็จ ล่วงจนทำให้ข้าพเจ้าได้ผลงานที่สำเร็จรวมตามที่ได้กำหนด จำนวน 3 ชุด

4.2 ผลจากการสร้างสรรค์ผลงาน / พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

จากการสร้างสรรค์ผลงาน โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์ในหัวข้อเรื่อง ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเทคนิคบาติกลายดอกกุหลาบประกอบด้วยผลงานชิ้นนำเสนอ 1 ชิ้นและผลงานจริงที่สำเร็จจำนวน 3 ชิ้น พร้อมด้วยกล่องบรรจุภัณฑ์ จำนวน 3 ชิ้น ดังนี้

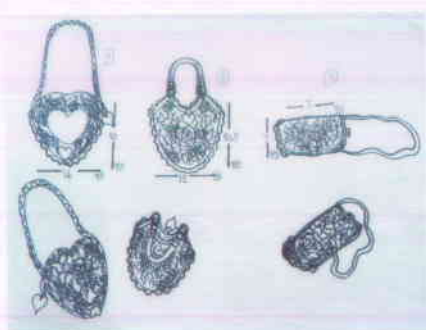
ภาพสเก็ชผลงาน

ภาพประกอบที่ 33 งานสเก็ชผลงานชิ้นที่ 1

ภาพประกอบที่ 34 งานสเก็ชผลงานชิ้นที่ 2

ภาพประกอบที่ 35 งานสเก็ชผลงานชิ้นที่ 3

ผลงานนำเสนอ

1. ผลงานนำเสนอ ชุด ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเทคนิคบาติกกลายดอกกุหลาบ จำนวน 2 ชิ้น โดยใช้ลักษณะดอกกุหลาบดอกบาน ใช้สีม่วงเป็นสีพื้นและลงสีดอกกุหลาบสีแดง ลงสีใบไม้สีเขียว รูปทรงของกระเป๋าเป็นทรงกลม และทรงเหลี่ยม

ภาพประกอบที่ 36 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเทคนิคบาติกกลายดอกกุหลาบ
กล่องบรรจุภัณฑ์ และ ตรายัญลักษณ์ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเทคนิคบาติกกลายดอกกุหลาบ

1. กล่องบรรจุภัณฑ์ และตรายัญลักษณ์ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเทคนิคบาติกกลายดอกกุหลาบ
ชั้นที่ 1

ภาพประกอบที่ 37 กล่องบรรจุภัณฑ์ผลงานชิ้นที่ 1

2. ก่อองบรรจุกัณฑ์ และตราสัญลักษณ์ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าทะคนิคาติกลายดอกกุหลาบ
ชั้นที่ 2

ภาพประกอบที่ 38 ก่อองบรรจุกัณฑ์ผลงานชั้นที่ 2

3. ก่อองบรรจุกัณฑ์ และตราสัญลักษณ์ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าทะคนิคาติกลายดอกกุหลาบ
ชั้นที่ 3

ภาพประกอบที่ 39 ก่อองบรรจุกัณฑ์ผลงานชั้นที่ 3

4.3 ผลงานการสร้างสรรค์ผลงาน / พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์

ภาพผลงานสำเร็จชิ้นที่ 1

ภาพประกอบที่ 40 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 1

ชื่อผลงาน

กระเป๋าดอกกุหลาบ 1

ลักษณะของผลงาน

ผลงานชิ้นนี้ประกอบด้วยกระเป๋า 3 ขนาด ซึ่งกระเป๋ายาวที่ 1 มีขนาดใหญ่ที่สุดเป็นกระเป๋าดำ สำหรับทำงาน สามารถบรรจุสิ่งของต่าง ๆ ตามต้องการได้จำนวนมาก ใช้การสะพายได้อย่างคล่องตัว กระเป๋ายาวที่ 2 มีขนาดกลาง เป็นกระเป๋ายาวที่ใช้ได้ทุกโอกาส กระเป๋ายาวที่ 3 เป็นกระเป๋าสตางค์ ขนาดพกพาได้สะดวก ผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชิ้นนี้ จัดเป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าดอกกุหลาบ 1 ชุด การสร้างสรรค์ผลงานมีลักษณะการออกแบบที่มีการจัดวางตำแหน่งของลายบริเวณตรงกลางของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เห็นดอกกุหลาบได้ชัดเจน มีการลงสีพื้นเป็นสีชมพู สีของดอกกุหลาบเป็นสีชมพู ตัดกับใบไม้สีเขียว สีฟ้า เพื่อสีมีความกลมกลืนกัน การลงสีบางจุดมีการเพิ่มค่า

น้ำหนักของสี เพื่อให้มีมิติ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ ใช้รูปทรงในการออกแบบใช้รูปทรงกลม และ ทรงกระบอก

ปัญหา จากการสร้างสรรค์ผลงานพบปัญหาในการลงเส้นเทียน บางครั้งการต้มเทียนที่ร้อนเกินไป ทำให้การเขียนเส้นเทียนแตกได้ง่าย รวมถึงปัญหาด้านการตัดเย็บ ซึ่งผู้ผลิตผลงานลงมือตัดเย็บด้วยตนเองทำให้ลักษณะของแนวการเย็บดูไม่สม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ ผู้ผลิตผลงาน ได้ขอรับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในการทำผ้าบาติก และการตัดเย็บ ทำให้สามารถทำผลงานได้จนสำเร็จ นอกจากนี้ ผู้ผลิตผลงานได้รับฟังข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาดังนี้

ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา

1. รูปแบบลวดลายในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี
2. การจัดวางลวดลายและการใช้สีรูป-พื้นอยู่ในโทนสีที่กลมกลืนกันดี
3. ควรนำเสนอรูปแบบลวดลายและการจัดวางที่แตกต่างไปจากชั้นที่ 1 เพื่อการพัฒนาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของงาน
4. ลักษณะของกระเป๋าคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยที่แตกต่างกันให้หลากหลายกว่าเดิมบ้าง เช่น จัดเป็นชุดประกอบด้วย กระเป๋าใส่เศษสตางค์ กระเป๋าใส่โทรศัพท์มือถือ กระเป๋าใส่เครื่องสำอาง และกระเป๋าถือใบใหญ่ เป็นต้น

ภาพผลงานสำเร็จชิ้นที่ 2

ภาพประกอบที่ 41 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 2

ชื่อผลงาน

กระเป๋าใบาคอกกกุหลาบ 2

ลักษณะของผลงาน

ผลงานชิ้นนี้ประกอบด้วยกระเป๋า 3 ขนาด ซึ่งกระเป๋าใบที่ 1 มีขนาดใหญ่ที่สุดเป็นกระเป๋า สำหรับทำงาน สามารถบรรจุสิ่งของต่าง ๆ ตามต้องการได้จำนวนมาก ลักษณะการใช้งานเป็นกระเป๋าทึบ ประดับตกแต่งด้วยผ้าลูกไม้ และหูกระเป๋าใช้หูที่ทำด้วยพลาสติก การเลือกสีเลือกสีเขียวอ่อนมาเป็นสีพื้น เพราะสีเขียวดูแล้วสบายตา กระเป๋าใบที่ 2 มีขนาดกลาง เป็นกระเป๋าที่ใช้ได้ทุกโอกาส ลงสีพื้นด้วยสีชมพู มีลวดลายอิสระมาเป็นองค์ประกอบ ใช้หูเป่าที่ทำด้วยหนัง กระเป๋าใบที่ 3 เป็นกระเป๋าขนาดเล็ก ขนาดพกพาได้สะดวกสามารถเก็บโทรศัพท์มือถือได้ ผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชิ้นนี้ จัดเป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าลายคอกกกุหลาบ 1 ชุด การสร้างสรรค์ผลงานมีลักษณะการออกแบบที่มีการจัดวางตำแหน่งของลายบริเวณมุมของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ดูเก๋ไก๋ ทั้ง 3 ชิ้นในชุดมีความเหมือนกันคือประดับด้วยผ้าลูกไม้

ปัญหา

การนำลวดลายอิสระมาใช้ในการจัดองค์ประกอบต้องควบคุมการเขียนเขียนให้เน่ง และปัญหาในการเลือกสีที่นำมาใช้ ต้องเลือกให้มีความกลมกลืนกัน

ข้อเสนอแนะ

ฝึกการเขียนเส้นเขียนให้เน่ง และทดลองผสมสีก่อนนำมาใช้จริง

ภาพผลงานสำเร็จชิ้นที่ 3

ภาพประกอบที่ 42 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 2

ชื่อผลงาน

กระเป๋าดอกกุหลาบ 3

ลักษณะของผลงาน

ผลงานชิ้นนี้ประกอบด้วยกระเป๋า 3 ขนาด ซึ่งกระเป๋าใบที่ 1 มีขนาดใหญ่ที่สุดเป็นกระเป๋า สำหรับทำงาน สามารถบรรจุสิ่งของต่าง ๆ ตามต้องการได้จำนวนมาก ลักษณะใช้งานด้วยการสะพาย มีรูปทรงเป็นรูปหัวใจ ใช้สีส้มเป็นสีพื้น ตกด้วยลวดลายของดอกกุหลาบ ตกแต่งขอบกระเป๋าด้วยการเย็บริมระบายสีชมพู กระเป๋าใบที่ 2 มีขนาดกลาง เป็นกระเป๋าที่ใช้ได้ทุกโอกาส ลงสีพื้นด้วยสีส้ม ตกแต่งลวดลายด้วยดอกกุหลาบหลากสี สัน กระเป๋าใบที่ 3 เป็นกระเป๋าขนาดเล็ก ขนาดพกพาได้สะดวกสามารถเก็บโทรศัพท์มือถือ ผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ชิ้นนี้ จัดเป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋า ลายดอกกุหลาบ 1 ชุด การสร้างสรรค์ผลงานมีลักษณะการออกแบบที่มีการจัดวางตำแหน่งของลาย บริเวณล้อมรอบกระเป๋า มีการลงสีของดอกกุหลาบที่หลากสี จัดวางลวดลายให้มีความเห็นได้อย่างชัดเจน

ปัญหา

การตัดเย็บรูปทรงกระเป๋าที่เป็นรูปหัวใจทำได้ยาก และการสอดวัสดุที่ช่วยให้กระเป๋ามีรูปทรงที่สามารถทรงตัวได้

ข้อเสนอแนะ

ฝึกฝนเทคนิคการตัดเย็บจากหนังสือ พร้อมทางวัสดุประกอบตกแต่งที่และ ผลหลายจะเพิ่มคุณและมูลค่าของตัวผลค่าของตัวผลิตภัณฑ์ได้ดี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงาน โครงการออกแบบประยุกต์ศิลป์ เป็นผลงานออกแบบ” กระเป๋าบาคิก” ผลของการศึกษา ต้องการแสดงทักษะ และกระบวนการสร้างสรรค์ให้สอดคล้อง ต่อความรู้สึก แสดงออกถึงการสร้างสรรค์ผลงาน จากการศึกษาเรื่องของดอกกุหลาบ กระเป๋าและ การผลิตผ้าบาคิก กระทั่งการนำผ้าบาคิกมาทำกระเป๋าผู้หญิงด้วยลวดลายดอกกุหลาบ

สรุปผล

จากการดำเนินการปฏิบัติงานทั้ง 9 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าทะนิกบาคิก ลายดอกกุหลาบสร้างสรรค์ เป็นผลงานกระเป๋า จากผ้าบาคิกที่มีประโยชน์มากมาย มาสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของ กระเป๋าและผลิตภัณฑ์จากผ้าบาคิกในรูปแบบต่างๆ ล้วนแล้วแต่ต้องการแสดงออกถึงความคิดที่จะ นำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานในอนาคต

ความรู้สึกที่ได้จากการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ คือ ความสะดวก ความรู้สึกที่ได้จากลวดลายบน ผ้าบาคิก เพื่อตอบสนองความรู้สึกของผู้ที่ใช้และผู้พบเห็น

อภิปรายผล

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้นจำเป็นต้องอาศัยหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ และหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และความต้องการพื้นฐาน ของประชากร ซึ่งเหตุผลหลายประการนี้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะมี บทบาทต่อการดำเนินชีวิตของคนในทุกยุคทุกสมัย ในชีวิตประจำวันของคนในสังคมจำเป็นต้อง เกี่ยวข้องกับศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ของใช้ เครื่องประดับ ของใช้ที่ช่วยเพิ่มความสะดวกต่อการ ดำเนินชีวิต เช่น กระเป๋า ซึ่งกระเป๋าก็ถือเป็นของใช้ที่จำเป็นของคนในสังคมปัจจุบัน

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ทำให้ผู้ศึกษาคิดค้นสร้างสรรค์ผลงานที่จะนำมาสร้างผลงาน ศิลปะในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม จากการเรียนรู้ศิลปะ และความถนัดในการทำงานศิลปะ จึงได้ นำเอาความรู้ในเรื่องเทคนิคการทำผ้าบาคิกมาใช้ กับการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าลวดลายดอก กุหลาบได้อย่างเหมาะสม

จากการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ผลงานผลิตภัณฑ์กระเป๋าเทคนิคบาติกลายดอกกุหลาบ โดยศึกษา ข้อมูลและออกแบบลวดลายให้เข้ากับรูปทรงของกระเป๋าได้อย่างลงตัว เมื่อตัดเย็บออกมาเป็น กระเป๋าที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในโอกาสต่าง ๆ แล้วมีความน่าสนใจสำหรับเทคนิคบาติกซึ่ง เป็นเทคนิคที่สามารถสร้างความหลากหลายลวดลายให้แก่ผลงานออกแบบกระเป๋าได้อีกมากมาย

ข้อเสนอแนะ

1. การนำเทคนิคผ้าบาติกมาใช้กับงานออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋ามีความน่าสนใจ
2. ควรมีการนำเทคนิคผ้าบาติกมาใช้ให้มีความหลากหลายมากขึ้น
3. ศึกษาการนำทฤษฎีสีมาใช้ในการออกแบบ เพื่อจัดวางองค์ประกอบให้เหมาะสม
4. ศึกษารูปแบบกระเป๋าที่ทันสมัยเป็นที่นิยมของคนในยุคปัจจุบัน

บรรณานุกรม

โกศล พิณกุล. (2545). *เทคนิคการทำผ้าบาติก*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

นันทา โรจนอุดมศาสตร์. (2536). *การทำบาติก*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ศุภฤกษ์ ทองประยูร. (2542) *บาติเพนต์*. สงขลา : สถาบันราชภัฏสงขลา.

อ้อยทิพย์ พลศรี. (2545) *การออกแบบลวดลาย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.

กระเป๋า. ออนไลน์ www.24h-bag.com/บทความกระเป๋า/ประวัติกระเป๋า

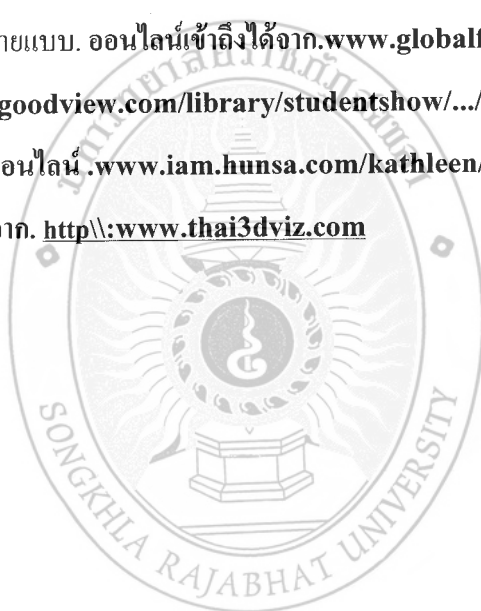
การวาดเส้นออกแบบลวดลาย. ออนไลน์เข้าถึงได้จาก <http://www.bspwit.ac.th>

แฟชั่นกระเป๋าถือสวยๆ หลายแบบ. ออนไลน์เข้าถึงได้จาก www.globalfashionreport.com

รูปดอกกุหลาบ. www.thaigoodview.com/library/studentshow/.../sec08p01.html

ลักษณะของดอกกุหลาบ. ออนไลน์ www.iam.hunsa.com/kathleen/article/1375

วงจรี. ออนไลน์เข้าถึงได้จาก. <http://www.thai3dviz.com>

ประวัติผู้จัดทำ

ชื่อ สกุล	นางสาวนิตราห์ อาย้ม
วันเดือนปีเกิด	25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลยะลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	43/1 ถนน วิทูรอุทิศ 4 ตำบล สะเตง อำเภอ เมือง จังหวัด ยะลา 95000
เบอร์โทร	0848908141
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2550 ระบุวุฒิการศึกษา ประถมศึกษา-มัธยมศึกษา จาก โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2551 ระบุวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา